

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1398,Obchody-62-rocznicy-oblawy-augustowskiej-Wilno-Augustow-Giby-2022-lipca-2007-r.html>
05.04.2026, 00:56

Obchody 62. rocznicy obławy augustowskiej - Wilno, Augustów, Giby, 20-22 lipca 2007 r.

20.07.2007

W dniach 20-22 lipca 2007 r., staraniem białostockiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej oraz władz samorządowych, w trzech miejscach - w Wilnie, Augustowie i Gibach - odbywały się uroczyste obchody 62. rocznicy obławy augustowskiej. W dniu 20 lipca (piątek) w Wilnie, w siedzibie Muzeum Ofiar Ludobójstwa przy ul. Aukų 2a (mieszczącym się w budynku dawnego KGB w Wilnie) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej, dr hab. Janusz Kurtyka, otworzył wystawę „Zaginieni w obławie augustowskiej (lipiec 1945 r.)” przygotowaną przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Białymstoku. Patronat honorowy nad tym dniem obchodów objęli Prezes Instytutu Pamięci Narodowej i Dyrektor Centrum Badania Eksterminacji i Ruchu Oporu na Litwie.

W uroczystości, która rozpoczęła się o godz. 16.00 udział wzięli m.in.: Stanisław Cygnarowski - Konsul Generalny RP w Wilnie, Waldemar Tomaszewski - Poseł na Sejm RL, Tadeusz Andrzejewski - doradca premiera Litwy, Jarosław Niewierowicz - wiceminister spraw zagranicznych Litwy, Artur Liudkovski- wicemer Wilna, Michał Mackiewicz - prezes Związku Polaków na Litwie. Jako pierwszy głos zabrał Eugenijus Peikštenis - Dyrektor Muzeum prezentując cele i działalność Muzeum, następnie Prezes IPN Janusz Kurtyka przedstawił sytuację podziemia AK-owskiego na terenie Wileńszczyzny i Białostocczyzny odnosząc się do tematu wystawy. Oprócz grona zaproszonych gości i przedstawicieli mediów obecna była międzynarodowa grupa osób zwiedzających muzeum. Tuż po otwarciu dyrektor Peikštenis zaprosił wszystkich zebranych do zwiedzenia muzeum. Otwarcie cieszyło się sporym zainteresowaniem mediów - telewizja litewska przygotowała reportaż, obecnych było wielu dziennikarzy z litewskiej prasy i radia. Wcześniej, tego samego dnia w południe, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej i polski Konsul Generalny na Litwie - Stanisław Cygnarowski oraz przedstawiciele Instytutu obecni w Wilnie wraz z władzami organizacji polskich na Litwie, złożyli wieniec na grobie Matki i serca Józefa Piłsudskiego na Rossie. Następnie Prezes odbył spotkanie z przedstawicielami organizacji polskich na Litwie, polskimi parlamentarzystami i przedstawicielami litewskich władz państwowych i samorządowych.

W dniu 21 lipca (sobota) o godz. 14⁰⁰ w sali konferencyjnej hotelu „Warszawa” w Augustowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Pierwszy rok władzy sowieckiej na Białorusi, Litwie i w Polsce”, podczas której referaty wygłosiło 6 uczestników, w tym czworo z zagranicy. Na konferencji prowadzonej przez dr. hab. Cezarego Kukło, dyrektora białostockiego Oddziału IPN, jako referenci wystąpili:

- Witali Barabasz „Działania władz komunistycznych skierowane przeciwko Białorusinom w latach 1944-1945”, - Arvydas Anušauskas „Działania władz komunistycznych skierowane przeciwko Litwinom w latach 1944-1945”, - Piotr Łapiński „Działania władz komunistycznych skierowane przeciwko Polakom w latach 1944-1945”, - Aleksander Krawcewicz, który zaprezentował referat Aleksandra Smalanczuka „Działania władz komunistycznych z lat 1944 - 1945 w pamięci Białorusinów”, - Edita Jankauskiene „Działania władz komunistycznych z lat 1944-1945 w pamięci

Litwinów”, - Jan Jerzy Milewski „Działania władz komunistycznych z lat 1944-1945 w pamięci Polaków.”

W konferencji udział wzięli m.in.: dr hab. Janusz Kurtyka - Prezes IPN, podpułkownik Włodzimierz Chupka - przedstawiciel Prezydenta RP z Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Jarosław Schabieński - Wicewojewoda Podlaski, poseł Andrzej Fedorowicz, Jarosław Zieliński - Poseł na Sejm RP, Sekretarz Stanu w MSWiA, Dariusz Gabrel - Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Mieczysław Bagiński - Przewodniczący Sejmiku Województwa Podlaskiego, Franciszek Wiśniewski - Starosta Powiatu Augustowskiego, Barbara Bojaryn - Wiceprezes Zarządu Polskiego Radia Białystok S.A., Eugeniusz Simson - Związek Sybiraków Oddział w Augustowie, Roman Czepe - Burmistrz Łap. Wśród słuchaczy znalazło się także kilkusobowe grono historyków z Litwy. Po referatach odbyła się dyskusja. Wieczorem, odbyło się okolicznościowe spotkanie z harcerzami przebywającymi na obozie w bazie Chorągwi Podlaskiej ZHP w Stańczykach k/Gołdapi. Pracownicy OBEP IPN Białystok w malowniczej scenerii Suwalszczyzny przeprowadzili gawędę w trakcie harcerskiego ogniska, podczas której przedstawili tło historyczne wydarzeń jakie miały miejsce tuż po zakończeniu II wojny światowej na terenie Suwalszczyzny, Augustowszczyzny oraz Ziemi Sokólskiej w lipcu 1945 roku. Druhny i druhowie wysłuchali opowieści, po której zadawali pytania związane z tematem spotkania oraz działalnością IPN.

Dalsza część uroczystości odbyła się w niedzielę 22 lipca w Gibach pod symbolicznym Krzyżem - Pomnikiem. Spotkanie - o godzinie 11.00 - rozpoczęła msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem abpa Sławoja Leszka Głódzia, metropolity warszawsko-praskiego, przez bpa Tadeusza Płoskiego, ordynariusza połowego WP oraz bpa Romualda Kamińskiego, sufragana ełckiego. Homilię wygłosił bp Tadeusz Płoski. Po mszy św. został odczytany apel poległych, a kompania reprezentacyjna wojska oddała salwę honorową, po której nastąpiło złożenie wieńców przez przedstawicieli najwyższych władz państwowych i samorządowych. W imieniu Prezydenta RP uczynił to ppłk Włodzimierz Chupka z Biura Bezpieczeństwa Narodowego. W imieniu Prezesa IPN wieńiec złożyli - prok. Dariusz Gabrel z KŚZpNP oraz prof. Cezary Kukło Dyrektor IPN w Białymstoku. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej reprezentował wiceminister MSWiA - Jarosław Zieliński. Z wieńcami pod Krzyżem-Pomnikiem byli także obecni przedstawiciele Sejmu i Senatu RP - wicemarszałek Senatu RP - Krzysztof Putra oraz posłowie: Józef Klim, Andrzej Fedorowicz. Władze województwa podlaskiego reprezentowali: wojewoda Bohdan Paszkowski i wicewojewoda Jarosław Schabieński. Wieńce złożyli także przedstawiciele władz powiatowych i gminnych ze współorganizatorem uroczystości Janem Kramniczem wójtem gminy Giby. W niedzielnych obchodach liczny udział wzięli harcerze z Chorągwi Podlaskiej ZHP i Okręgu Mazowieckiego ZHR przebywający na obozach w okolicach Sejn i Gołdapi. Wśród młodzieży harcerskiej rozprowadzone zostały okolicznościowe mapy i pamiątkowe plakietki przygotowane przez OBEP IPN w Białymstoku.

Partnerami białostockiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w przygotowaniu trzydniowych uroczystości rocznicowych, oprócz wymienionego Centrum Badania Eksterminacji i Ruchu Oporu na Litwie, byli Starosta Powiatu Sejneńskiego, Starosta Powiatu Augustowskiego, Burmistrz Augustowa, Wójt Gminy Giby, Proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej w Gibach.

Po zakończeniu II wojny światowej w Europie, w lipcu 1945 r. wojska sowieckie oraz współpracujące z nimi oddziały Ludowego Wojska Polskiego i funkcjonariuszy komunistycznego

aparatu bezpieczeństwa przeprowadziły obławę na Augustowszczyźnie, Sejneńszczyźnie, Suwalszczyźnie i w północnej części Sokólszczyzny. W wyniku tych działań zatrzymano kilka tysięcy mieszkańców podejrzanych o kontakty z partyzantką niepodległościową. Część z nich po przesłuchaniach wróciła do domów, natomiast około 600 osób zostało wywiezionych w nieznanym kierunku i wszelki ślad po nich zaginął. Do dziś, mimo usilnych starań podejmowanych przez Instytut Pamięci Narodowej, nie znamy losów ofiar obławy. Wydarzenia rozgrywające się w lipcu 1945 r. głęboko wryły się w pamięć mieszkańców Polski północno-wschodniej. Mimo upływu lat wciąż budzą żywe zainteresowanie Polaków, o czym świadczy wybudowany latem 1991 r. w Gibach pomnik ku czci zaginionych.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

foto

foto

foto